

ชีวิตวิถีใหม่กับการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ The New Normal and Entrepreneurship Education Development

กษมา ชนะวงศ์¹,
วิทยา จันทรศิลา²,
สธิพร เขาวนชัย³

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการเรื่องนี้มุ่งนำเสนอในเรื่องความหมาย ความสำคัญแนวคิดและข้อเสนอแนะการพิจารณาในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในชีวิตวิถีใหม่ การจัดการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่ต้องมีการจัดลำดับความสำคัญ โดยให้ความสำคัญสอดคล้องและตอบสนองอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกและต่อความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งในบริบทนี้ นอกจากจะได้รับความรู้แล้ว ผู้เรียนยังจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตด้วย หนึ่ง ทักษะที่จำเป็นมีอยู่หลายด้าน แต่ที่สำคัญคือทักษะในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Career and Learning Skills) เพื่อให้นักเรียนได้เตรียมพร้อมกับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ด้วยการมีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ในอนาคต บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับศักยภาพของการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนคนรุ่นใหม่ ให้มีความสามารถในการปรับตัว มีความยืดหยุ่น ความเป็นอิสระ สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม และมองเห็นโอกาสในการใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมใหม่ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ตลอดจนให้นักเรียนสามารถรับมือกับความท้าทายอันเนื่องมาจากการชะงักงันทางเศรษฐกิจ โดยมีประเด็นหลักที่ต้องพิจารณาคือ การให้ความสำคัญกับการจัดแหล่งเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์ให้แก่ นักเรียน และส่งเสริมครูผู้สอนให้มีโอกาสในการเสริมสร้างความมั่นใจ เพิ่มองค์ความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะที่มีความเกี่ยวข้องกับความท้าทายในอนาคตของนักเรียน

คำสำคัญ: การเป็นผู้ประกอบการ; โควิด -19; การศึกษา; โรงเรียน

Abstract

This academic article focuses on the meaning, significance, concepts and recommendations to be considered in educational management to develop entrepreneurship in the new way of life. The New Normal education management should be prioritized with an emphasis on applicability and responsiveness to the changing world and to the challenges of education in the 21st century. In this context, in addition to the knowledge that the learners will acquire, they must also develop skills that are essential for living their lives too. There are many vital skills, the one that is essential is Career and

¹นักศึกษา หลักสูตรดุขฎิบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

²ศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

³อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

Learning Skills in order to prepare students with the tools and ability to navigate and find success for the future. The purpose of this article is to present the potential of entrepreneurship education to deliver the competencies to support young people to develop resilience, flexibility, independence, innovation and ability to recognize opportunities to live productive and successful lives in this new post COVID-19 environment. Furthermore, this will enable students to cope with the challenges of economic disruption. The main issues to be considered are providing learning resources and training for students and provide teachers with opportunities to build confidence, knowledge and capacity to develop effective entrepreneurship education learning experiences that are relevant to today's students' future life challenges.

Keywords: Entrepreneurship; COVID-19, Education, Skills

บทนำ

ปัจจุบันในยุคของการเปลี่ยนแปลงทั่วโลกให้ความสนใจในการจัดการศึกษาที่สอดคล้อง และตอบสนองอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก และความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพในสังคมอย่างทั่วถึง ซึ่งเรียกว่า การเรียนรู้ 3R x 8Cs 3R ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) 8C ได้แก่ ทักษะด้าน การคิดอย่างมีวิจักษณ์ญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-Cultural Understanding) ทักษะด้าน ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และ รู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

“วิถีวิถีใหม่” (New normal) ในวันนี้ คือ การใช้ชีวิตภายหลังจากที่มีสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา หรือ COVID-19 ซึ่งในรายงานของ WHO เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม

2564 ระบุว่า มีผู้ติดเชื้อทั่วโลกจำนวน 182,319,261 คน และมีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 3,954,324 คน (World Health Organization, 2021) “การล็อกดาวน์” หรือ “ปิดเมือง” กลายเป็นคำคุ้นชินในเกือบทุกประเทศ ในฐานะมาตรการสกัดกั้นการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (กรุงเทพฯกิจ, 2563) ในขณะที่ธุรกิจและโรงเรียนต้องปิดทำการชั่วคราวเพื่อหยุดการแพร่กระจายของไวรัส ผู้ปกครองจึงต้องพยายามสร้างความสมดุลระหว่างการเรียนออนไลน์ของบุตรหลานกับการทำงานออนไลน์ ทั้งนี้ การล็อกดาวน์ที่เป็นไปเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัส นอกจากจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจและเศรษฐกิจโดยรวมทั่วโลกอีกด้วย แรงงานจำนวนมากกลายเป็นตกงานโดยไม่คาดคิด ภาคธุรกิจส่วนใหญ่ไม่สามารถรักษายอดขายและกำไรไว้ได้ การสั่งปิดสถานที่เป็นการชั่วคราว การระงับการให้บริการของสถานบริการต่าง ๆ การงดกิจกรรม อาทิ การแข่งขันกีฬา งานอบรมสัมมนา การแสดงสินค้า เป็นต้น รวมถึงการปิดพรมแดนที่ใช้เป็นเส้นทางการเดินทางของผู้คน ล้วนส่งผลกับการดำเนินชีวิตของประชาชน ส่งผลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการอย่างหนักหน่วง และก่อให้เกิดภาวะการว่างงานเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ ภาคธุรกิจจึงต้องปรับตัวครั้งใหญ่เพื่อผ่านวิกฤตสภาพคล่องในครั้งนี้ (Hardie, Highfield, and Lee, 2020)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดในประเทศสมาชิกอาเซียน (สมประวิณ มันประเสริฐ,

2564) สถานการณ์โรคระบาดทำให้เศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะลดลง 60% จากปีที่ผ่านมา ทำให้การเติบโตของเศรษฐกิจไทยในปีหน้าหดตัว กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ทำนายว่า จีดีพีของไทยจะหดตัวร้อยละ 6.7 (Pawewun, 2020) แม้ว่ารัฐบาลจะประกาศมาตรการช่วยเหลือหลายประการ รวมทั้งการกู้เงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจมูลค่า 1.9 ล้านล้านบาท แต่ก็ไม่ได้ช่วยอะไรมากนัก การระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อคนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะธุรกิจค้าปลีกรายย่อยและเอสเอ็มอี ที่เป็นรากฐานของเศรษฐกิจไทยกว่า 3.1 ล้านราย และเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีการเลิกจ้างงานมากที่สุด (ประชาชาติธุรกิจ, 2564) ทำให้กลุ่มวัยทำงานตกงานหรือต้องหยุดงานชั่วคราวจากการปิดกิจการในช่วงวิกฤตนี้จำนวนมาก แรงงานส่วนหนึ่งต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่ได้เงินเดือน (Without pay) ถูกลดเงินเดือนหรือถูกเลิกจ้างจากการประเมินของคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) พบว่า จะมีแรงงานถูกเลิกจ้างราว 7.13 ล้านคน แรงงานที่มีทักษะจะแสวงหาหนทางขึ้นเพื่อความอยู่รอด ด้วยการนำความรู้มาสร้างรายได้ และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ (ศูนย์วิจัยกสิกร, 2563) ในขณะที่แรงงานที่ขาดความรู้และทักษะจะประสบความยากลำบากมากกว่า

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาทำให้นักเรียนต้องมีการเรียนออนไลน์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายคนและครอบครัวเกิดความเครียด เมื่อถูกจำกัดการดำเนินกิจกรรมที่คุ้นเคย (Bryant et al., 2020; OECD, 2020; UNESCO, 2020) มีงานวิจัยในประเทศจีน ที่สำรวจนักเรียนในมณฑลหูเป่ย์ที่อยู่ภายใต้มาตรการล็อกดาวน์ช่วงที่ COVID-19 แพร่ระบาด โดยเก็บข้อมูลนักเรียนเกรด 2 ถึง 6 จำนวน 2,330 คน ระหว่าง 28 ก.พ.-5 มี.ค. 2563 พบว่า มีนักเรียนมากถึง 40% ที่เผชิญกับความเครียดและความวิตกกังวล (สิทธิพล วิบูลย์ธนากุล, 2564) ในทางทฤษฎีแล้ว การศึกษาที่ดีควรเป็นไปเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีและการปรับตัวของนักเรียนให้มีความยืดหยุ่น (OECD, 2020; UNESCO, 2020) ด้วยการส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาขีดความสามารถของตน (Rieckmann, 2020) และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถ

ในการปรับตัวและยังคงมีความเชื่อมโยงกับสังคม (UNESCO, 2020) แต่ในความเป็นจริงพบว่า มีนักเรียนจำนวนมากไม่สามารถพัฒนาสมรรถนะที่แท้จริงและขาดแรงจูงใจในการสร้างการเรียนรู้ของตนเองเมื่อเรียนออนไลน์ (Bryant et al., 2020; OECD, 2020; UNESCO, 2020)

ภาคการศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ควรจะได้พิจารณาถึงวิธีการ ที่ทำให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเป็นผู้ประกอบการ และสามารถจินตนาการถึงการใช้ความรู้ความสามารถและทักษะที่มีอยู่ ทำให้เกิดการจ้างงานและสร้างความเท่าเทียมในรายได้ ทั้งในสถานการณ์ที่ระบบเศรษฐกิจที่ถดถอยและเศรษฐกิจฟื้นตัว รัฐ สถาบันการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพัฒนาหลักสูตรที่ปรับให้เข้ากับท้องถิ่นและบริบท ที่จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม สนับสนุนให้นักเรียนมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีความสามารถในการปรับตัว (OECD, 2020) พัฒนาขีดความสามารถ (Rieckmann, 2020) ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนและการสร้างแรงจูงใจในตนเอง (UNESCO, 2020) .

บทความวิชาการนี้จึงขอนำเสนอในเรื่อง ความหมาย ความสำคัญแนวคิดและข้อเสนอแนะการพิจารณาในการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการในชีวิตวิถีใหม่

ความหมายและความสำคัญของการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่แสวงหาโอกาสใหม่ ๆ ในการประกอบกิจการ โดยมีอิสระและความเสี่ยงในการประกอบการ (ชูชัย สมิทธิไกร, 2548, น. 257) ซึ่งมีความจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในทุกภาคส่วน ผ่านการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้น ตลอดจนทำให้เกิดการจ้างงานและนวัตกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ผู้ประกอบการจึงเป็นกลไกหลักในการฟื้นฟู เสริมสร้างและพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโต แก้ไขปัญหาความยากจน รวมทั้งพัฒนาประเทศให้ดีขึ้น (มารยาท โยทองยศ และ ทรงวาด สุขเมืองมา, 2559)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จึงได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง และมีการให้นิยามไว้แตกต่างกันดังนี้

ราชินีราเนียแห่ง Hashemite Kingdom of Jordan กล่าวในการประชุม Global Education Initiative private meeting ที่เมืองดาวอส ในปีค.ศ. 2007 ว่า สังคมกำลังเผชิญหน้ากับความความต้องการที่จะส่งเสริมให้คน “ฝึกฝนที่จะเชื่อในสิ่งที่ไม่น่าเชื่อ ใช้จินตนาการ กล้าและก้าวสู่ความเป็นผู้ประกอบการภายในตนเอง” (WEF, 2009)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้ให้คำจำกัดความ “การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ” (Entrepreneurship Education) ว่า หมายถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ทุกระดับการศึกษา ที่มีมาตรฐานและตัวชี้วัดที่สนับสนุน สามารถกำหนดเป็นกรอบการดำเนินงาน (Framework) ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ท้าทายมากขึ้น และทราบถึงความก้าวหน้าของตนเอง สร้างประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาและมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งที่จะค้นหา และสร้างโอกาสทางธุรกิจของตนเองจนประสบความสำเร็จ

จากความสำคัญดังกล่าว การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการจึงถูกกำหนดให้เป็นการศึกษาที่สอนทักษะในการเริ่มต้นและจัดการธุรกิจ (Mentoor & Friedrich, 2007) อย่างไรก็ตาม เมื่อมีนักเรียนจำนวนมากสนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะการเริ่มต้นทำธุรกิจ (Ratten & Jones, 2018) และไม่ได้เพียงแต่การมีความสำคัญต่อผู้ประกอบการที่สร้างธุรกิจของตนเองเท่านั้น หากแต่เป็นทักษะที่เป็นที่ต้องการของบริษัท ธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่นกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ยิ่งไปกว่านั้น ความรู้ในการเป็นผู้ประกอบการอาจเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้บริการผู้อื่นและสังคม และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียนได้ (Lackeus, 2017) จึงมีการสนับสนุนให้เกิดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับทิศทางอาชีพในอนาคต ซึ่งหมายความว่านักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับพื้นฐานอาชีพต่างๆ ที่เป็นไปได้ ดังนั้น การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นที่ยอมรับ

ไม่เพียงแต่การมีความสามารถในด้านทักษะการปฏิบัติเท่านั้น แต่ยังต้องเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการช่วยเหลือชุมชนและส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอีกด้วย (Ratten, 2017)

สรุป การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ จึงนับเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศหรืออุตสาหกรรมใดๆ และเป็นการสร้างโอกาสเพื่อก้าวไปสู่สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีการแข่งขันมากขึ้น ตลอดจนจนเป็นการยกระดับขีดความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่ทุกประเทศจำเป็นต้องเร่งพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ เพื่อก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

แนวคิดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

แนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการเกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1938 ณ ประเทศญี่ปุ่น โดย Prof. Shigeru Fujuli จากมหาวิทยาลัยโกเบ เป็นผู้ริเริ่มหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการขึ้น (George Washington University, 2015) ต่อมาหลักสูตรมีการขยายตัวไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันมีการประเมินว่าเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการมีหลักสูตรการเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการและการบริหารธุรกิจขนาดเล็กมีจำนวนมากถึง 1,200 หลักสูตร ในสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเน้นไปที่วิชาการตลาด การเงิน การพัฒนาเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ใหม่ และหลักสูตรลักษณะนี้มีการเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ และแพร่หลายไปทั่วโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) แสดงให้เห็นถึงความสนใจของนักวิชาการ ต่อการเปลี่ยนแปลงเรื่องการบรรจุหลักสูตรเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการลงในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการได้รับความสนใจในวงกว้าง เพราะทักษะความเป็นผู้ประกอบการเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ถูกนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary)

สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) (เบญจวรรณ ถนอมชยวัช และคณะ, 2559) เนื่องจากสำหรับศตวรรษที่ 21 นั้น ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) คือ กุญแจความสำเร็จในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากการที่นักเศรษฐศาสตร์ อัดัมส์ สมิธ (Adam Smith) ผู้นำเสนอแนวคิด “มือที่มองไม่เห็น” (Invisible Hand) ทางเศรษฐศาสตร์ ที่ว่า ตลาดเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเป็นผู้แนะนำเสนอว่า “ผู้ประกอบการ” เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ขับเคลื่อนการผลิต และเป็นผู้ทำให้ปัจจัยการผลิต (Factor of Production) อื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน แรงงาน และทุนมารวมกันเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์และบริการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ (ศักดิ์พล เจือศรีกุล, 2560) ดังนั้น เมื่อบุคคลได้รับการส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ มีโอกาสในการฝึกฝนอย่างเสรี จะมีความมั่นใจและดำเนินงานอย่างมั่นใจ ความเป็นผู้ประกอบการจะส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลให้ดำเนินธุรกิจของตัวเอง สร้างความเจริญในระดับท้องถิ่น และระดับชาติได้ โดยผู้เรียนจะต้อง (1) รู้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสร้างตัวเลือกเชิงเศรษฐศาสตร์/เศรษฐกิจ (2) เข้าใจบทบาทในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อสังคม และ (3) ใช้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการในการยกระดับและเพิ่มประสิทธิผลด้านอาชีพได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

แนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในวิถีชีวิตใหม่ เพราะนอกจากผู้เรียนจะได้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจและทักษะในด้านนี้แล้ว ยังมีส่วนในการสร้างแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของสังคมได้

ข้อพิจารณาและแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการในยุค New Normal

การศึกษาเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ คือ ผลิตผู้เรียนให้มีศักยภาพใน

การเป็นผู้ประกอบการ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่น มีมุมมองด้านการเป็นผู้ประกอบการที่ทันสมัย มีความคิดที่จะเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพให้แก่ตนเองได้ ดังนั้น ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรพิจารณาดำเนินการตามแนวทางต่อไปนี้

1. สถานศึกษาในแต่ละระดับควรให้ความสนใจและดำเนินการอย่างเร่งด่วนในการสนับสนุนให้เกิดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (Rieckmann, 2020) จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้มีการศึกษาเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการมีการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี ได้แก่ รับรู้ความสามารถของตนเอง (development of self-efficacy) แรงจูงใจและการมีส่วนร่วม มีทัศนคติเชิงบวกต่อการรับรู้และการจัดการโอกาสด้วยความรู้ ทักษะและความคิดสร้างสรรค์ของตน (Hardie, Highfield, and Lee, 2020)

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการจัดแหล่งเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์ให้แก่แก่นักเรียน เพราะนักเรียนจำเป็นต้องได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้สามารถสร้างจุดมุ่งหมาย เสริมความตั้งใจ และเกิดความมั่นใจในการเป็นผู้ประกอบการ (Marire, 2015) ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ต้องอาศัยเวลา

3. ควรจัดให้มีการเตรียมครูผู้สอนให้มีความรู้และมีความพร้อม เนื่องจากครูผู้สอนอาจไม่เคยมีประสบการณ์ในด้านการเป็นผู้ประกอบการในรูปแบบใดๆ มาก่อน ดังนั้น จึงอาจจะขาดความมั่นใจในการสอน เพราะเนื้อหาความรู้แตกต่างไปจากหลักสูตรเดิม ที่ตนเองมีความชำนาญมาก่อน จึงควรเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ครูผู้สอนให้แสวงหาความรู้เพิ่มเติม และพัฒนาความสามารถของตนเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแก่นักเรียนและเตรียมความพร้อมรับความท้าทายในอนาคต นอกจากนั้น ควรมีการทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมถึง ทัศนคติและค่านิยมของครูในการส่งเสริมนักเรียนให้มีส่วนร่วมใน

การศึกษาเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจัดสรรทรัพยากรและการฝึกอบรมที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมครูผู้สอนที่ยังขาดประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้กำหนดนโยบายและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยรวม ในการส่งเสริมแนวทางการเรียนรู้ข้ามหลักสูตรดังกล่าว

บทสรุป

“ชีวิตวิถีใหม่” ภายหลังจากที่มีสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา หรือ COVID-19 นั้น ย่อมหมายถึง การปรับตัวจากผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมในคนทุกระดับชั้น การตอบสนองอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในสภาวะการณ์ที่ระบบเศรษฐกิจถดถอยและเศรษฐกิจฟื้นตัว จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและสังคมโดยรวม การศึกษาเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการในยุค New Normal จึงมีความสำคัญในแง่ของการพัฒนาขีดความสามารถ ความรู้ และทักษะของนักเรียน ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ในสถานการณ์ปัจจุบันที่การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนายังคงอยู่ การเตรียมความพร้อมให้แก่แก่นักเรียนในการเป็นผู้ประกอบการ จะช่วยทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวเพื่อรับมือกับสภาพแวดล้อม และใช้ความรู้ ความสามารถและทักษะที่มี ในการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนักเรียนที่มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ จะความสามารถพัฒนาการปรับตัว มีความยืดหยุ่น มีความเป็นอิสระ สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม และมองเห็นโอกาสในการใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยต้องให้ความสำคัญกับการจัดแหล่งเรียนรู้และการฝึกประสบการณ์ให้แก่แก่นักเรียน และส่งเสริมครูผู้สอนให้มีโอกาสในการเสริมสร้างความมั่นใจ เพิ่มองค์ความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อการพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ ที่จะประสบความสำเร็จต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. กรุงเทพฯจก. (2563). 'ล็อกดาวน์' คืออะไร ทำไมทุกประเทศต้องใช้วิธีนี้สู้โควิด-19 ? สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2564, จาก

<https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/871860>.

2. ชูชัย สมितिไกร. (2548). ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย. **วารสารสงขลานครินทร์ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**, 11(3), 255-273.
3. ประชาชาติธุรกิจ. (2564). 6 แบงก์ ผนึกยักษ์ธุรกิจ “เดอะมอลล์” อุ่มซัพพลายเออร์-เอสเอ็มอีเข้าถึงเงินทุน. **ประชาชาติธุรกิจ**, สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.prachachat.net/finance/news-680763>.
4. มารยาท โยทองยศ และ ทรงวาด สุขเมืองมา. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยปริญาตรี: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ. **วารสารสุทธิปริทัศน์**, 30(95), 103-115.
5. สมประวิณ มั่นประเสริฐ. (2564). ผลกระทบของโรคระบาดโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจไทย. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.krungsri.com/th/plearn-plearn/economic-covid-impact>
6. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
7. ศูนย์วิจัยกสิกร. (2563). **ไม่เปลี่ยน ไม่ได้ ธุรกิจการศึกษา ปรับตัวหลังวิกฤตโควิด-19**. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2564, จาก https://kasikomresearch.com/SiteCollectionDocuments/analysis/k-social-media/sme/Edu%20Business%20after%20Covid19/education_covid.pdf
8. Bryant, J., Chen, L., Dom, E., & Hall, S. (2020). Now that the immediate rush of closing K-12 schools is over, school

- systems must focus on four major priorities - and put equity front and centre. Retrieved on July 5, 2021, from <https://www.mckinsey.com/industries/public-sector/our-insights/school-system-priorities-in-the-age-of-coronavirus>
9. Hardie, B., Highfield, C., & Lee, K. (2020). Entrepreneurship education today for students' unknown futures. **Journal of Pedagogical Research**, 4(3), 401-417.
 10. Lackeus, M. (2017). Does entrepreneurial education trigger more or less neoliberalism in education?. **Journal of Education+ Training**, 59(6). Retrieved on July 5, 2021, from <https://doi.org/10.1108/ET-09-2016-0151>
 11. Marire, E. (2015). **A Comparison of Entrepreneurial Intentions of Generation Y Students in South Africa and Zimbabwe**. Dissertation for the Master of Commerce Degree, North-West University, South Africa.
 12. Mentoor E.R., Friedrich C. (2007). Is entrepreneurial education at South African universities successful? An empirical example. **Journal of Industry and Higher Education**. ;21(3):221-232.
 13. OECD. (2020). **Coronavirus special edition: Back to school**. Trends Shaping Education Spotlight 21. Retrieved on July 5, 2021, from, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/339780fd-en.pdf?expires=1625665104&id=id&accname=guest&checksum=BB32C4A7F013039AF8DB818DC2A0D7A9>
 14. Paweewun Oranan, (2020). "IMF: Thai GDP down 6.7% ". **Bangkok Post**. Retrieved July, 5, 2021, from <https://www.bangkokpost.com/business/1900795/imf-thai-gdp-down-6-7>
 15. Ratten V.and Jones P. (2018). Future research directions for sport education: Toward an entrepreneurial learning approach. **Journal of Education + Training**. 60(5):490-499
 16. Rieckmann, M. (2020, May 7, 2020). **Innovative Learning Approaches to foster sustainable entrepreneurship competencies with regard to the SDGs in Higher Education** [Webinar]. Intrinsic project. <https://vimeo.com/387802522>
 17. UNESCO. (2020). **COVID-19 education response: Preparing the reopening of schools: resource paper**. Retrieved on July 5, 2021, from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373401>.
 18. World Health Organization. (2021). **WHO Coronavirus (COVID-19)**. Dashboard. Retrieved on July 5, 2021, from <https://covid19.who.int/>